Št. 48. V Gorici, v sredo dne 17. junija 1903. **Tečaj XXXIII.**

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gld.	6·60
pol leta	6 „ 60 „ „ „	3·30
četrt leta	3 „ 40 „ „ „	1·70

Posamične številke staneje 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 11 v Gorici v «Goriški Tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. **Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo**

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič.*

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le **upravništvu.**

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od «Soče» vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal

V. shod slovanskih časnikarjev v Plznji.

Druga točka vsporeda je bilo poročilo dr. Mazzure o hrvatskih tiskovnih razmerah, ki so nam Slovencem že znane. Poročevalec je slikal konfiskačno prakso na Hrvatskem in dal zanimive podatke. Neki list je bil zaplenjen zaradi tiskovnega pogreška pri navedenju starosti. „Obzor“ je bil konfiskovan 958 krat (od 1. junija do danes tudi že večkrat, op. poročevalca), tednik „Hrv. Branik“ črez 100 krat. 102 časnika sta bila zaplenjena v dvajsetih letih Kuhen-Hedervaryjevega paševanja 3702 krat! Ni torej čudno, ako hrvatski tisk v takih razmerah ne more vstrajati.

Urednik Jaromir Hrubý je poročal o gojenju slovanske vzajemnosti v časopisju. Lanjski shod ljubljanski je bil sicer prvi, na katerem ni porušil harmonije noben disharmoničen ton. Toda motil bi se, kdor bi mislil, da je to sporazumljenje zavladalo tudi v časopisju. Od lanjske pomladi do letošnje smo bili zopet svedoki cele vrste prepirov med avstrijskimi in inozemskimi Slovani. (Našteva razne take slučaje.) Toda to ni vzrok, da bi obupali. Naši slovanski spori niso znamenje propada slovanske vzajemnosti, marveč so nasprotno dokaz, da naša vzajemnost raste in se posiljuje. Pred sto leti, ko se je misel slovanske vzajemnosti še le porajala, seveda ni bilo prepirov, ker pravih stikov med slovanskimi narodi še ni bilo. Kakor pa stopa slov. vzajemnost počasi na realna tla in se torej širijo vzajemni stiki raznih slovanskih posameznikov, se pokažejo tudi razne temne strani slov. življenja. Začenjajo se prepiri. To je torej dokaz, da se zbližujemo, da spoznavamo razne posebnosti posameznih narodov, katerih koristi se mnogokje križajo z našimi, to je torej prehod od idealne vzajemnosti k praktični. Ko bo individualiteta vsakega naroda zagotovljena, tedaj nastane prava vzajemnost. Nekatere teh sporov bi bilo lahko odpraviti s sporazumljenjem. Kjer pa so spori dobili čisto politično, principijelno lice, tam sevé odloči boj med strankami. Toda so stvari, katere morajo biti svete vsem slovanskim časnikarjem brez razločka narodnosti in stranke. In naša vzajemnost se ne sme omejevati edinole na slučaje, ko gre za boj s tujim narodom; ona se mora držati gotovih principov tudi pri reševanju vzajemnih sporov medslovanskih in notranjih. Nato našteva več takih principov. — Ko je končal svoje poročilo dr. Hrubý, ki je za svoje duhovite misli žel občo pohvalo, se je razvila večja debata, katere so se udeležili dr. Boxa, dr. Beaupré, dr. Vergun in ur. Anýž. Nato se je vzelo poročilo na znanje. Potem se je sprejela na predlog dr. Ostaszewskega-Baranskega še resolucija, v kateri se poziva zveza slovanskih časnikarskih društev, naj izvede organizacijo, ki bi omogočila vsakemu narodu, podati vsako leto na shodu kratek pregled najvažnejših momentov narodnega življenja v minolem letu. Nato je bila seja odločena na drugi dan.

Po seji so odšli vsi udeležniki v dvorano „Meščanske besede“ k slavnostnemu obedu, katori je naročil mestni magistrat. Na banketu je bilo nad 150 oseb. Pri kipečem šampanjcu je napil dr. Mazzura cesarju, na kar so se vrstile oficijalne napitnice. Do 5. ure sta ostali skupaj, v prijateljskem pogovoru, na kar so si ogledali mesto, zlasti moderno urejeno mestno čitalnico, ki je v gostih vzbujala občudovanje. S tem pa program tega dne še ni bil dokončan. Ob 7. uri so se zbrali vsi v buffetu, ki je bil pripravljen v sobi za seje; tudi v tem buffetu so posluževale goste ljubke plzenjske dame. Nato so se podali v telovadnico, kjer jih je čakal nebroj plzenjskega občinstva. Z neskončnim ploskanjem so vzprejeli Plzenjci časnikarje. Svojim simpatijam je dajalo občinstvo duška tudi pri posameznih govorih, ki so se ponavljali tudi tukaj, s tem, da je vsakega govornika burno pozdravljalo.

Drugi dan ob desetih se je nadaljevala seja. Najprej je prečital tajnik g. Hejret došle brzojavke, od katerih so bile mnoge, zlasti one iz Hrvatske, pozdravljane s ploskanjem. Brzojavka od župana Hribarja se glasi: „Zastopnikom javnega mnenja, pijonirjem prosvete in bojevnikom za pravice in svobodo slovanskih narodov gromoviti „Na zdar“! Naj obrodi Vaše delo v stanovski in narodni smeri najlepši sad.

Na dnevnem redu je bilo poročilo g. dr. Beaupré-a o novem tiskovnem zakonu, poročilo g. Hovorke o slovarju slovanskih mestnih imen, poročilo g. Gabrščeka o časnikarskih društvih na slovanskem jugu, in poročilo g. Majkiča o organizaciji srbskih časnikarjev.

K prvi točki se je sprejela resolucija, v kateri se izjavlja, da je reforma sedanjega tiskovnega zakona neobhodno potrebna, da naj se kolportaža v slučaju, da novi zakon ne bo sprejet v tem zasedanju, dovoli s posebno novelo, naj se odpravi objektivno postopanje in konfiskacija z malimi izjemami, se izjavlja za porotno sodišče pri tiskovnih pregreških, se zahteva, naj se časniki borujejo pred neresničnimi popravki, da bi zakon branil časopise pred razžalitvami. — K drugi točki je bila sprejeta resolucija, v kateri se nalaga zaveznemu odboru, naj izda od I. Kummera sestavljeni slovar z ozirom na potrebe uredništev, in naj odbor stori pri notranjem ministerstvu potrebne korake, da se bodo v bodoče pri uradnih obvestilih „Wiener-Zeitunge“ rabila poleg nemških tudi slovanska imena krajev. — Tretje je bilo poročilo g. Gabrščeka o slovenskih časnikarskih društvih. Poročilo razlaga tek in način ustanovitve naših dveh časnikarskih društev.

G. je hotel ustanoviti jugoslov. društvo in sklicati shod vseh jugoslovanskih časnikarjev na Reko. Ker pa ni prišel na pripravljalno sejo, katero je sklical v Ljubljani, noben tovariš, je svojo misel opustil. Dne 23. apr. pa ga je presenetil „Slovenec“ z vestjo, da se je ustanovilo prejšnji dan v Ljubljani jugoslov. časn. dr., po intenciji g. G., toda pristop naj bi imeli edino-le klerikalci. Ker pa neklerikalci ne morejo biti neorganizovani, zato je g. G. sklical vse tovariše in pisatelje, ki niso bili vabljeni od „krščansko mislečih“, na sestanek 7. maja zvečer. Tam se je izvolilo pet tovarišev, da sestavijo pravila za „Slovensko časnikarsko in pisateljsko društvo“, in sicer samo za Slovence. To poročilo, katero je razložil mesto neprisotnega poročevalca gosp. Govékar, je bilo sprejeto na znanje.

Kot poslednji je poročal še g. Majkič o srbski organizaciji. Slikal je razvoj srbskega časopicja sploh. Organizovano še ni, le v Srbski eksistuje „društvo srbskih časnikarjev.“ Letos pa poskušajo organizovati vse srbsko časnikarstvo. — S tem je bil dnevni red končan. Po kratkem nagovoru predsednika g. dr. Mazzure je bil peti časnikarski shod zaključen.

Po shodu je bil še občni zbor „osrednje zveze slovanskih časnikarjev“, na katerem se je izvolil odbor, ki se je tako konstituiral: predsednik zopet g. dr. Chylinski, namestnik g. Holeček, tajnik g. Hovorka, blagajnik zopet g. Huffner.

Po končanih sejah so se zbrali časnikarji zopet v dvorani Waldekovega hotela, kjer je bil banket čeških časnikarjev. Kako vse bivanje v Plznji, tako je tudi ta banket bil jako živahen, zlasti ker so Plzenjci točili svojim gostom posebe pripravljen svoj „prazdroj“. Po banketu so posetili meščansko pivovarno, kjer so jih jako gostoljubno sprejeli.

Četrti dan je bil prenesen program na najskrajnejšo češko nemško mejo, v mestece Domžalice, da bi gostje videli in poznali ona vulkanska tla, kjer se neprestano trkata in ribata dva kolosa, Slovanstvo in Germanstvo, kjer se rujeta za vsako ped zemlje. Na poti tja so obiskali Škvřnanovo tovarno orožja, dalje Nýřane, Holejšové, Stankové in Osvarčimi. Povsod jih je pričakovalo domače prebivalstvo in jih navdušeno pozdravljalo. Posebno presrčen pa je bil sprejem v Domžalicih. Za zvokov pesmi „Hej Slovani“ je prisopihal vlak na kolodvor, kjer so čakali izletnike občinski zastop z županom, zastopniki društev in jako veliko občinstva. Tudi tukaj so srečali gostje ono tople čute, ki takoj spremene tujca v prijatelja. Po pozdravu so šli vsi skozi mesto, ki je bilo kakor vtopljeno v morje slovanskih praporov. Ko so se bližali staremu mestnemu stolpu, je žadonela izletnikom nasproti „Hej Slovani“, tam so bila zbrana vsa društva z nebrojem ljudstva. Na strelnici so bili vsi časnikarji pogoščeni. Pozornost gostov je vzbujala zlasti narodna

---

- 87 -

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Stari vitez nadaljuje:

»In vi znate tudi naš jezik! Bog vam je dal razum za vse.«

»Jaz znam vaš jezik radi tega, ker ves národ v čluhovskem kraju govori poljski jezik in ker jaz služim s svojim bratom že sedmo leto pod ondotnim komturjem.«

»Čez nekaj časa postanete naslednik njegovega dostojanstva. Drugače ne more biti. Vendar vaš brat ne govori poljski.«

»Razume nekoliko, toda govoriti ne zna. Brat je mnogo krepkejši od mene, dasi tudi jaz nisem slab, toda pamet ima slabejšo.«

»Ej, meni se zdi, da on ni bedast!« reče Matija.

»Wolfgang, kaj pravi on?« vpraša znovič Arnold.

»Hvali te!« mu odvrne Wolfgang.

»Sevéda hvalim,« doda Matija, »ker on je pravi pravcati vitez! Odkritosrčno vam tudi povem, da sem ga hotel spustiti na pošteno besedo, naj gre, kamor se mu ljubi, samo da se mi čez leto in dan vrne. Tak je običaj med opasanimi vitezi.«

Na to pogleda Wolfgangu bistro v oči, toda ta se zamrači ter reče:

»Tudi jaz bi morda vas pustil tako, ko bi ne bilo tega, da ste pomagali tem paganskim psom zoper nas.«

»To ni res!« odvrne Matija.

In znovič nastane tako strog prepir kakor prejšnjega dné z Arnoldom. Staremu vitezu je bilo tu mnogo težavnejše, nego z Arnoldom, kajti Wolfgang je bil dokaj bistroumnejši, nego njegov starejši brat. Vsekako pa je imel iz tega prepira Matija ta dobiček, da je mlajši brat izvedel za vse sčitenske okrutnosti in za nesrečno usodo Danuškino. Na vse očitke, ki mu jih je metal v oči Matija, ni mogel ta ničesar odgovoriti. Hoté ali nehoté je moral priznati, da je bila osveta povsem opravičena, in da sta poljska viteza morala storiti to, kar sta storila. Končno je rekel:

»Pri blagoslovljenih kosteh Liborijevih. Ne maram pomilovati Danvelda. On njem so govorili, da se je vkvarjal s črno magijo, toda moč in pravica božja sta močnejši od vse črne magije. Kar se tiče Siegfrieda, ne vem, ali je tudi on služil zlodju, in tudi za njim ne pojdem, ker prvič nimam konjice, drugič pa, ako je res on spravil v nesrečo to deklico, kakor vi pravite, pa naj niti iz pekla ne uide.«

Na to se prekriža ter doda:

»Bog, pridi mi na pomoč v moji smrtni uri!«

»Ali kaj naj se zgodi z našo nesrečno mučenico?« vpraša Matija. »Ali nam ne dovolite, da jo odpeljemo domu? Ali naj ona pogine v vaših podzemeljskih ječah? Spominjajte se sodbe božje!...«

»Meni za žensko ni dosti mar,« odvrne pikro Wolfgang. »Naj jo jeden od vaju odpelje domu, potem pa naj se vrne; toda drugega ne spustim.«

»Ali kaj, ko bi vam prisegel na svojo viteško čast in na sulico svetega Jurija?«

Wolfgang je nekoliko omahoval, kajti to, kar je čul, je bila velika prisega, toda v tem hipu ga vpraša Arnold tretjič:

»Kaj ti on govori?«

Ko je to izvedel, jame rezko in surovo nasprotovati temu, da bi se oba izpustila na pošteno besedo. On je tudi imel za to svoje razloge: v veliki bitki ga je premagal Skirvoillo, v mali so ga premagali ti poljski vitezi. Kot vojak je dobro vedel, da se morajo bratovi pešci vrniti sedaj v Marburg, kajti hoté iti dalje k Gotteswerderu, bi šla po ugonobljenju drugih oddelkov naravnost v mesnico. Vedel je, da se bo moral zagovarjati pred velikim mojstrom in maršalom in mislil si je, da bo njegova sramota mnogo manjša, ako bo mogel pokazati vsaj jednega odličnejšega jetnika. Živ vitez, katerega pripelje predstojnikom pred oči, pomeni mnogo več, nego pripovedovanje, da sta bila dva taka ujeta.

Ko je slišal Matija surove besede in kletve Arnoldove, je takoj razvidel, da je treba sprejeti to, kar mu dajejo; ker se ni smel nadejati ničesar več, se obrne k Wolfgangu ter reče:

»Torej vas prosim, gospod, še za jedno. Zagotovljen sem, da moj sinovec spozna, da je njegova dolžnost ostati pri svoji ženi, in da moram jaz iti z vami. Toda v vsakem slučaju mi dovolite, da mu to naznanim, da v tej zadevi izostane vsako pričkanje, ker je taka vaša volja.«

»Prav, meni je to vse jedno,« odvrne Wolfgang.

noše tamošnjih žen, ki so izvajale v dvorani tamošnji narodni ples. In tako so končali dnevi bivanja v Plznju s prav prijetnim, presrčnim večerom med prebivalstvom najzapadnejše češke bastije. Ko so se časnikarji drugi dan razhajali na svoje domove, zopet k starim opravilom, so pač odšli s prepričanjem, da ako pojde tako naprej, mora napočiti dan, ko Slovani, združeni v eno samo veliko družino, lahko porečemo: Mi smo mi, ki nekaj veljamo! (Konec.)

Dopisi.

Iz kojščansko županije, 7. jun. 1903. (Nadaljevalni odgover na dopis z dne 24/5. t. l. iz Kozane priobčen v štev. 42. lista „Gorica“.) — Ta salamonski dopisnik pripoveduje v lisjakovi naravi dalje: „Zlasti kolovodje županu nasprotujoče stranke so prav skrbno preresatavali imenik, vzeli si prepis volilcev I. in II. skupine; imenika III. volilne skupine pa jim ni bilo treba prepisati, ker se je približno vjemal s starim, katerega so že imeli v rokah in katerega so samo popravili po novem.“ Res je, da so nekateri bolj zavedni volilci, posebno iz Vipolž, Višnjevka in Krasnega pregledovali za te občine ob času imenik, a prepisa istega niso vzeli. Župan je bil kasneje naprošen po g. A. Školarisu, da bi dovolil prepis imenika, pa županu ni to kazalo dovoliti in zvil se je po kačje: „Imenik ima glavarstvo v rokah“, da si ga je že 14 dnij prej dobil od glavarstva. Zakaj, da župan ni dovolil prepisati imenik nasprotni stranki, to on že dobro ve; in mi tudi! Stari imenik v rokah, hm! saj še pri zadnji občinski volitvi nam ni ničesa hasnil, ker se ni več vjemal z originalom, ker je bil slednji ponarejen; in zato je moral naš zaupnik kontrolo pri volitvi opustiti, in je imel tako župan s svojim pristašem lepo prosto roko pri volitvi. Ta sleparski čin o ponarejenju imenika je naša stranka izvedela še-le tedaj, kadar ni bilo več časa stopiti na prste županu glede volitve. Zato se nam vsiljuje vprašanje: ali je tako početje od strani župana tudi identično s poštenostjo?! Ali ne bije tako infamno ravnanje naravnost v obraz jasni določbi § 17. v. r., zadnji odstavek? Oseba, prevladana od strasti in polna strankarstva, katera se ne vzdržuje v okvirju postavnih določeb, bi po mnenju g. dopisnika ne zaslužila po prstih od zgorej. O da! pa še kako, nele po prstih, marveč po nosu, po nosu, da bi si zapomnila, kaj se pravi kršiti zakone na škodo drugim njemu neljubim osebam. Prav je imela „Soča“, ko je rekla svoj čas, da župan je potreben po prstih!

Glede reklamacij je res, da jih je bilo približno 20 podanih v zato postavljeni dobi; ali reklamacijska komisija, katera je bila tihotapsko sestavljena v neki seji (starašine nežupanove stranke niso niti vedeli, da je že reklamacijska komisija zbrana, dasi so nato pazili) in katera je iz samih županovih pristašev tvorila svojo moč, je, kar umevno, vse reklamacije z nič vrednimi razlogi zavrnila. 2 volilca sta se pritožila proti razsodbi reklamacijske komisije na glavarstvo; njih pritožbi je glavarstvo ugodilo ter naročilo županstvu imenik popraviti. Ostali reklamantje, misleči, da reklamacijska kom. oziroma župan ima zadnjo besedo kakor upravno sodišče, se niso dalje pritožili. Dopisnik pravi, da pritožniki so bili vsi pravilno vpisani; mi pa vprašamo dopisnika: Ako so bili dotični pravilno vpisani, zakaj pa je volil. kom. prizadete pri volitvi zavrnila? Ironija! Dopisnik omenja tudi, da volitev III. volil. skupine je bila razpisana na tri oddelke; to vemo tudi mi — in prav zato je bilo treba volilce obvestili redno z vabili, da vedo, kateri dan bodo iz imenika brani, ker v nasprotnem slučaju volilcem ni znano, kateri dan pridejo pri volitvi na vrsto; vse tri dni z ozirom na oddaljenost kraja, preobložbe z delom in troškov ne morejo volilci prežati pred volilno dvorano, kedaj bodo k volitvi poklicani.

Razume se, da županstvo glasom § 18. v. r. ni dolžno razposlati vabila za volitev, ali to bi veljalo, če se na primer volitve zvršijo v 1 dnevu, kakor je to mogoče v malih občinah, da se da volilcem z očitno pribitim naznanilom na znanje, v katerem kraju in ob kateri uri se prične volitev itd. Pač pa dolžna je volilna komisija v smislu § 23. v. r., da dopusti volilcem, ki pridejo na volišče, kadar je ves imenik prebran ene ali druge volilne skupine brez ozira, kateri dan je bil volilec prej iz imenika bran, glasovati.

To g. dop. veleva ravnokar omenjeni §. Ali se je volil. kom. oziroma prvosednik iste držal te postavne določbe? Ali se je isti pred volil. kom. vklonil opominu vlad. zastopnika na to jasno postavno določbo? In zakaj se ni?!

Vi pravite zmagoslavno ginjeni drzno, s katero drznostjo lopnete z lažipolenom živi resnici po obrazu s tem: „izgovori, da niso dobili volilci vabil k volitvi, izvirajo le iz hudobije“. Faktum pa je, da Vi z Vašim mojstersko na lažipolju skovanem dopisu in na lisjakovo kožo pisanem, ne spodbijete grdega čina, ki ste ga napravili s tem, da niste niti polovici „gorenje-stranskim“ volilcem dali vabil, dočim so bili Vaši volilci vsi z vabili preskrbljeni.

Je-li taka dvojna mera identična s poštenostjo, kali? Ne, ne, g. dopisnik, to ni pošteno, ampak tako početje je v soglasju s sleparstvom!

Ogromna udeležba, ki je bila zadnji dan t. j. dne 15. III. vol. skup., ni bila sad agitacije, kakor naš dopisnik pravi, ampak sad probujajočega in zavedajočega se ljudstva. Ne iz nasledkov preobile pijače marveč iz pojava lastnega prepričanja; vest neodvisna, pač pa čista in samostojna. Naše vrlo ljudstvo ni prišlo na volišče zapeljano, kakor dopisnik brblja, toda prišlo je iz lastnega nagiba in radovoljno, da odda svoje glasove stranki čistega in neomadeževanega značaja. Stranka poštena, volilci pošteni, in to dopisnika v oči kolje, da grize krog sebe nalik steklemu psu z raznimi nepoštenimi izmišljotinami. Pa saj v Čedadu imajo še ključ sv. Belina. Dalje pravi ta ljuba dušca, da naši so bili zapeljani za denar. Mi pa tej brumni duši povemo: ne naši volilci niso prišli za dragi denar na volišče, niti za jedilo in pijačo, s čemur so jih hoteli po sili Vaši agitatorji z nesramno agitacijo v znane sebične namene in častiželjnosti na volišče prignati.

A tej brezmejni agitaciji, o katere vsebini bomo še govorili, in z raznimi drugimi neizvršljivimi obljubami, katere navadno zginevajo po doseženem namenu nalik soparu, se naši zavedni volilci niso udali. Zato pa to svojemu prepričanju zvesto ostalo ljudstvo imenuje „Goričin“ „pobožnjak“-dopisnik „podivjano ljudstvo“. Je-li ste slišali hinavca! Zadnjič, ko so šli nekateri izmed tega ljudstva na limanice županovi stranki radi raznih brutalnih spodtikanj od iste stranke na „gorenjo“ in volili ž njo (županovo stran.), da *si nekateri tedaj niso imeli volilne pravice*, je to zdaj po receptu kozanskega dopisuna „podivjano ljudstvo“; in kakor kaže zdaj postopanje in strast po maščevanju od strani izvestne strankarske gospode nasproti nedolžnim osebam bi te (naše pristaše) radi kar na ražen postavili ter uničili jih moralno in materijalno. (O tem bo še govora.) O, da, to samo zato, ko so že prevarani enkrat niso več hoteli iti v strankarske in maščevalne mreže na toli pritisek agitatorjev žup. stran. Pa dragi gospod dopisnik! Vi se neprevidno in neopravičeno hudujete nad „Sočo“, ker je namignila, da župan še utegne občutiti voljo zdaj denunciranega ljudstva!?

Da se je komisija osobito prvosednik iste pri volitvi ozirala, oziroma oziral na strogo postavna določila, — s čemur hoče dopisnik čitatelje „Gorice“ farbati, to poveste Vaši dobri polovici, ali, če slučajno iste ni, pa kateri baburi — morda Vam bi utegnila katera izmed teh verjeti, a čitatelji „Gorice“, koji so bili na pozorišču dejstvom, Vas pa kar obsojajo, in pomilujejo sploh „Gorico“, da daja tako hrano, kakoršno jej Vi dopisnik pošiljate, svojim čitateljem v jed.

Iz vsebine dopisa se kar očividno spozna, da g. dopisnik ne pozna ne sramote, ne poštenja, ne postave, niti da ima kakoršen koli obzir do poslednje itd., ampak da se je dal voditi od strasti in mržnje do svojega bližnjega, samo da njegova obvelja in v to naj pomaga, kar more pomagati!

(Konec pride.)

Iz zahodnih Brd, 10. junija. — Drznost, s katero se zaganjajo klerikalci v vrsto naprednjakov, presega že vse meje; zlasti pa se občuduje njih lažnjivost.

V „Primorskem listu“ sem čital trditev, da so naprednjaki potrosili za volitve v Kozani več tisoč kron, da so plačevali za „pijač“ in podkupovali glasove. Ali vas ni sram tolike laži? Naprednjaki so pošteni posestniki, ki se bojujejo za svoje pravice poštenim potom, denara pa nimajo za take reči, kolikor ga pa imajo, ga obračajo v prid sebi in svojim, uporabljajo ga za umno kmetovanje

Denar trosi o volitvah le oni, ki ga služi lahkim potom, in ti so večinoma naši pošteni klerikalci od Poncija do Pilata. — Naša stranka se ni posluževala nepoštenega pota s podkupljenjem glasov, pač pa klerikalci so v tem oziru razvili najživahnejo delavnost. Po Biljani so klerikalci ob dnevih pred volitvijo v Kozani hodili po vseh hišah volilcev ter jih napajali, jim ponujali za glas 10 K in še več.

Samo eden slučaj.

Francu Jakinu iz Dobrovega, ki je imel 2 glasova, so dali za oba glasova 50 kron, a kasneje se je mož jel sramovati storjene kupčije ter je vrnil denar Tincu z Gmajne, ki je bil nekak „kasir“ — ter je volil po lastnem prepričanju; a župan, videč, da ne glasuje z njegovo stranko, mu je eden glas uničil.

Veliko gonjo so uprizorili ob času volitve v Kozani skoraj po vseh Brdih. Da so naši nunci bili pridni delavci pri tem podjetju, je nedvomno. Gospodom nuncem pa kličem: „Pometajte po svojih farovžih — in pustite občino in nje zadeve nam posestnikom!“ Pardon, pardon! Kaj sem rekel, da naj g. nunci pometajo po farovžih — ne pa drugod, ko pa gospodje nunci pometajo z veliko metlo po svojem farovžu, dokler ga popolnoma ne očistijo svojih staršev in najbližnjih sorodnikov, da imajo prostejše kretanje po župniščih debele kuharice različnega kalibra.

Tako na primer župnik K—r ima kuharico in ob enem redi tudi njenega očeta, debelega Kraševca, pred časom pa je imel več let tudi nečakinjo od kuharice, katera pa je srečno prijadrala v naročje klerikalnega učitelja. — Ta oče od kuharice se vsaki dan masti pri obloženi mizi gospoda fajmoštra, med tem ko župnikov lastni oče, ki je svojega sina zredil ob žuljih svojih rok, pa mora še sedaj kot 75 letni starček služiti svoj kruh v kovačiji, mesto, da bi ga gospod sin vzel k sebi — ter ga na stare dni živil in oskrboval. Ali zapoveduje to četrta božja zapoved?

Naj zadostuje! G. župnik K—r, danes smo Vam povedali, kaj zapoveduje četrta božja zapoved; drugikrat pa Vam hočemo povedati kaj o šesti in deveti zapovedi.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — V Ljubljani je umrl g. Fran Ks. Soúvan, ki je bil s svojim *bratom Ferdinandom lastnik znane tvrdke* „Fr. Ks. Souvan“, jedne največjih in najznamenitejših narodnih trgovin na Kranjskem. Doživel je starost 67 let. — Blag mu bodi spomin!

(Dalje v prilogi.)

»Pomeniva se še samo o odkupnini, ki jo ima vaš sinovec prinesti za vas in zá-se, ker od tega je vse odvisno.«

»O odkupnini!« vpraša Matija, ki bi bil ta razgovor rajše odložil na poznejši čas. »Kaj, ali nam preostaja tako malo časa? Kadar ima človek opraviti z opasanim vitezom, velja sama beseda toliko, kakor gotov denar, pa tudi gledé cene se bomo lahko sporazumeli. Mi smo pod Gotteswerderom zajeli vašega znamenitega viteza, gospoda de Lorche, pa ga je moj sinovec, ki ga je vjel, izpustil na pošteno besedo ter se za odkupnino niti ni zmenil.«

»Vi ste vjeli gospoda de Lorche?« ga vpraša Wolfgang živo. »Tega jaz poznam. To je kaj bogat vitez. Ali kako to, da ga nismo srečali na poti?«

»Ker očividno ni šel po tej poti, po kateri ste prišli vi, marveč v Ragneto, ali proti Gotteswerderu,« odvrne Matija.

»To je bogat vitez jako odličnega rodu,« ponovi Wolfgang. »Dober lov ste imeli! Toda prav, da ste me na to spomnili, kajti sedaj vas ne izpustimo za karsibodi.«

Matija se ugrizne v ustnice, vsekako pa počasno dvigne glavo.

»Midva veva tudi brez tega, koliko sva vredna.«

»Tem bolje,« mu odvrne mlajši von Baden.

Toda takoj na to dodá:

»Tem bolje, toda ne za nas, ker mi smo pokorni menihi, ki smo napravili obljubo uboštva, marveč za naš red, ki hoče ves denar vporabiti v slavo božjo.«

Matija ne odgovori na to ničesar, marveč samo pogleda Wolfganga, kakor bi mu hotel reči: »Povej to komu drugemu!« ali čez trenutek se jameta pogajati za ceno.

To poslednje je bilo staremu vitezu jako nevšečno in težavno, kajti dasi ga je na jedni strani bolela vsaka večja izguba, vendar na drugi strani ni hotel prenizko ceniti sebe in Zbiška. Radi tega se je vil in zvijal kakor piškur, a to tim bolj, ker je bil Wolfgang res spoštljiv tudi v svojem razgovoru, v tem poslu pa se je pokazal trdega in neizprosnega kakor kamen. Jedina tolažba Matijčeva je bila ta, da vse to poplača gospod de Lorche, vsekako pa se ni nadejal pri tem kakega dobička, ker ni računal na Siegfriedovo odkupnino. Bil je namreč trdno uverjen, da se niti Jurand, niti Zbišek za nobeno ceno ne odrečeta njegove glave.

Po dolgem pogajanju se končno pogodita za neko gotovo svoto in določita obrok za plačilo; končno se odločita, koliko ljudij in konj sme vzeti Zbišek s seboj. Matija na to urno gre povedat Zbišku ta dogovor ter mu svetuje, naj odide takoj, ker se je bal, da ne bi Nemcema šinila še kaka druga misel v glavo.

»Tako se nam dogaja v življenju,« vzdihne naposled; »včeraj si ti držal drugega za vrat, danes pa držé drugi tebe. I nù, težavna stvar! Toda Bog da, da zopet napoči naš čas, toda sedaj ne zapravljaj časa. Ako pojdeš urno, dohitiš Glavača, in dokaj varnejše bosta potovala, ako bosta oba skupaj. Ko prideta iz hoste ter dospeta v obljudeno mazoveško krajino, najdeta pri vsakem bojarju ali plemiču pomoč, hrano in pijačo. S tem postrežejo pri nas celo tujcem, kaj še le svojim ljudem! Morda tvoja sirota potoma popolnoma ozdravi.«

Tako govoré, pogleda Danuško, ki je ležala na postelji ter je hitro in glasno dihala. Njene blede roke so ležale na temni medvedovi koži ter nekako drgetale.

Matija jo prekriža ter reče:

»Vzemi jo ter odidi! Bog te naj spremlja, kajti zdi se mi, da težko prineseš živo domu.«

»Ne govorite mi tako!« zakliče Zbišek obupno.

»Volja božja! Naročim, naj ti pripeljejo konja, in odrini takoj!«

Na to odide iz sobe, da pripravi vse potrebno za odhod. Turka, katera je Zaviš podaril Zbišku, sta pripeljala konja z nosilnicami, obloženimi z mahom in kožami, strežaj Vit pa pripelje Zbišku njegovega žrebca. Čez trenutek pride Zbišek iz sobe, noseč Danuško na rokah. Ta prizor je bil tako ganljiv, da sta se začudeno pogledala oba brata, ki sta dospela iz radovednosti pred kolibo, gledáje še na pol detinsko Danušino postavo, z licem podobnim kipom po cerkvah, ter njeno tako veliko slabost, da niti glave ni mogla držati po koncu, marveč jo je pobesila na Zbiškove prsi. In v njunih srcih se jame vzdigovati jeza in srd proti povzročiteljem njenega trpljenja. — Zares rabeljevo ne pa človeško srce je imel Siegfried, je šepetal Wolfgang bratu, in ono kačo, dasi je pomagala k tvoji rešitvi, dam s šibami pretepsti. Še bolj ju je pa ganilo to, da je Zbišek nesel Danuško na rokah, prav kakor mati nese svojega otroka, in razumela sta njegovo ljubezen, ker je še mlada kri prodila v njunih žilah.

Zbišek je premišljeval nekaj časa, ali naj svojo drago bolnico posadi pred se na sedlo ter jo tako drži vso pot na svojih prsih, ali pa naj jo položi na nosilnice. Končno se odloči za poslednje, mislé si, da se bo počutila bolje, ako bo ležala. Približavši se k stricu, se skloni, hotè mu poljubiti roko, toda Matija, ki ga je res ljubil kakor zenico svojega očesa, dasi ni hotel pokazati pred Nemci svojega ganutja, se ni mogel premagati, da ga ne bi objel ter pritisnil svoje ustnice na njegove bujne lase.

»Bog te spremljaj!« mu je dejal. »Spominjaj pa se tudi mene, starca, ker vsaka sužnost je huda.«

Županom v Št. Andrežu je izvoljen zopet g. Andrej Lutman, za prvega podžupana g. Fr. Paškulin in za drugega g. Peter Lutman.

Zakaj ni bilo skupnega manifestacijskega shoda. — „Gorica“ je napisala v maniri človeka, ki pozna dobro sv. Liguorija, notico, v kateri se zvija in vrti, kako da so gospodje klerikalci hrepenili po skupnem manifestacijskem shodu, katero namero pa je preprečila, čujte in strmite! — „Soča“. Poznamo tiste tičke, ki tako žvrgolijo in poznamo tudi tistega posvečenca, ki ob takih prilikah dosledno meče okoli sebe s faloti, pri čemur pa se tudi vselej dosledno pokaže, da tak „epiteton ornans“ pritiče le njemu! „Gorica“ se dela strašno nedolžno, češ, da bi bil prav lahko skupen manifestacijski shod, nič drugega ni bilo treba nego da so se naprednjaki oglasili pri vitezu Gregorčiču, kateri bi jim dal milostno vabilo na izredni občni zbor svoje ne-„Sloge“, in tam bi se bili lahko oglasili, kadar bi jim to njegova milost dovolila! Hà, jako lepo! V Ljubljani se je vršil skupen manifestacijski shod, za kateri se je poprej od obeh strank skupno vse pripravilo, sestavil program, določilo govornike, in se je obelodanil jednak oklic v obeh dnevnikih hkratu. To je bila res skupna manifestacija, malce se je bilo zagrešilo od klerikalne strani s početka, ali se je hitro popravilo, in manifestacija je bila skupna. Tako se je imelo zgoditi tudi v Gorici. Mi smo bili prvi, ki smo povedali dosti jasno in odkrito v listu in privatno, da želimo skupnega manifestacijskega shoda. Kot odziv na to pa je sklical dr. Gregorčič „izredni“ občni zbor svoje ne-„Sloge“ v Št. Peter. Ako bi bilo tem ljudem kaj mar za skupen manifestacijski shod, potem bi se bili odzvali našemu klicu ter bi se bil sestavil odbor iz obeh strank, ki bi bil določil, kako naj se vprizori manifestacijski shod, določil bi se bil program in imenovali govorniki. To je tako jasno in edino pravilno, da ni treba o tem več ni besedice. Toda ne! In nasproti temu ima „Gorica“ še drzno čelo reči, da bi se bili klerikalci pridružili, ako bi bil kdo drugi sklical shod pred njimi! Hinavci, kdo jim to verjame, ko pa jih pri tem pobija dejstvo, da se niso hoteli odzvati nameni za skupni shod, marveč so kar na svojo roko skrpucali „izredni“ občni zbor ne-„Sloge“. Dr. Gregorčič in njegova klapa so hoteli delati povsem na svojo roko, ker v svoji ošabnosti mislijo, da zmorejo vse sami, in naredili so tako zvito, ker so morali pač dobro vedeti, da bi bilo vendar pod častjo narodno-napredne stranke, da bi šli njeni zastopniki ponižno pred mogočnega „ljubljenca naroda“ poprosit za vstopnico na „izredni“ občni zbor „Sloge“, ki dandanašnji ne predstavlja v naši deželi — ničesar. Dobro so vedeli, da nas ne bo, ker je to pač nemogoče pod takim pogojem, zato pa so zanalašč inscenirali vso reč tako prefrigano, da bi mogli na koncu vendarle udariti po narodno-napredni stranki, češ, ona ni hotela skupne manifestacije. In kakor vidimo, so se res povspeli do take smele trditve!

Pa tudi v Št. Peter mi ne gremo manifestovat. Gorica je naše glavno mesto in tu pritiče manifestacija. Kakor je nesmiselno, ako bi sklicali Slovenci v Ljubljani manifestacijski shod v Št. Vidu pri Ljubljani in ne v Ljubljani sami, tako neumestno bi bilo, da bi hodili mi iz Gorice manifestovat kam ven. Skupni shod bi se bil imel vršiti v našem središču, v Gorici, nò, tako pa se je vršil v Gorici naš shod, ki je bil veličasten, in na katerem nismo nič pogrešali klerikalcev. Klerikalci tako radi silijo v Št. Peter, ker imajo tam okoli nekoliko poslušnih ovčic; da so pa celo manifestacijski shod sklicali tje, to pa da mnogo misliti. Morda je v tisti sloveči zvezi med dr. Gregorčičem in dr. Pajerjem tudi kaka točka, ki določa, da morajo klerikalci pripoznati Gorico za laško posest!!

Glavni vzrok pa, da so nastopili s tako „previdni“ vsporedom, v tako „previdni“ obliki „izrednega“ občnega zbora tiste ne-„Sloge“, pa tiči v tem, ker se niso hoteli zameriti — vladi! Naša vlada odobrava postopanje vlade na Hrvatskem, o tem je že dosti jasno govoril Körber, naša vlada pa tudi podpira na vseh koncih in krajih naše klerikalce. Le pomislimo, kako jim je šla na roko pri zadnjih deželnozborskih volitvah na celi črti, v goriški okolici je njim na ljubo preložila že določene volitve volilnih mož! In kako jim gredo v Trstu na roko pri rekurzih glede občinskih volitev. To kažejo jasno razveljavljenja volitev, izišlih v naprednem smislu, ter potrjenja klerikalnih itd. Klerikalci so odvisni od vlade, zato se jej nočejo zameriti in zato so bili v škripcih, ko je bilo treba manifestovati za brate Hrvate. Nò, našli so tudi tu srečen modus izhoda, zatekli so se k izrednemu občnemu zboru Gregorčičeve ne-„Sloge“ ter nakopičili na vspored več točk, in zbežali ž njim v Št. Peter, češ, nad tem se vlada ne bo spodtikala, ako se prečita (kakor se je tudi zgodilo!) tam kratko poročilo o dogodkih na Hrvatskem, slovenski javnosti pa vržemo s tem peska v oči; v javnosti bomo govorili v glavnem le o manifestacijskem shodu za brate Hrvate! In šli so in tako so storili. Strankarski manever so vprizorili s tako resno rečjo in za Hrvate jim ni bilo nič mar, ker so se bali zamere pri vladi! Tako je, pa naj vpijejo in kričijo še dalje, kakor hočejo, tisti znani prodanci in tisti znani izdajalci!

Shoda v Gorici in na Nabrežini. — Klerikalci so ponovno naglašali z neko posebno tendenco, da so sklicali shod v Gorici naprednjaki in socijalisti. — Mi se sicer prav nič ne sramujemo zveze, ki je bila za imenovani shod med nami in socijalisti, vendar bodi resnici na ljubo povedano to-le:

Shod v Gorici je sklicala edino narodno-napredna stranka. Toda še istega dne je brzojavno obvestila vodstvo jugoslovanske socijalne demokratične stranke ter jo povabila na shod, prepustivši jej tudi jednega govornika. — „Rdeči prapor“ sam je le suhoparno naznanil v par vrsticah, da so naprednjaki sklicali shod, na katerem bo govoril tudi sodrug J. Kopač, ni pa dostavil niti besedice, naj se somišljeniki obilo udeleže tega shoda. Tudi niso izdali socijalisti sami nikakega drugega vabila.

Shod na Nabrežini so sklicali socijalisti, ne da so to naznanili narodno-napredni stranki, ki torej ni poslala tjekaj svojega govornika. — Kot zasebnik gre vsakdo, kamorkoli ga vleče, nè da je stranka za to kaj odgovorna. Seveda je potem vsakdo tudi za posledice sam odgovoren.

Dostavek. — „Gorica“ se je včeraj grozno vrezala. Trdila je, da so izdali socijalisti velike lepake, tiskane v „Goriški tiskarni“, ki so vabili na naš shod. Zato, pravi, so sklicali naš shod tudi socijalisti itd. — Res pa je, da je izdal one lepake naš izvrševalni odbor, ki je bil enako podpisan na splošnih lepakih, v „Primorcu“ in v „Soči“. — Vsi so to vedeli, samo „Gorica“ se dela neumno. Morda je pa zares?! — S tem odpade vsakoršen daljši odgovor na gostobesedno čvekanje v „Gorici“.

Brez ostudnega zmerjanja ne gre. Mi smo čisto stvarno govorili o žalostnem pojavu, da smo goriški Slovenci nastopili razdvojeni celo ob protestu proti škandaloznemu sistemu divjaka Khuena Hédérvaryja na Hrvatskem. — „Gorica“ je na to odgovorila po svoje s.... faloti; „Sočin“ falot tje „Sočin“ falot sem zveni po njenih predalih! In vendar morajo kavci na tihem sami priznati, da je „Sočin“ falot vendarle pošten človek! Ako bi bil manj pošten in bolj sebičen, bi bil ostal l. 1899. lepo na gorkem v družbi dr. Gregorčiča. Stavimo glavo, da bi bil danes poleg Gregorčiča..... no, tu prepuščamo prosto pot domišljiji čitateljev!

Rečemo pa: Ali res ni mogoča več polemika brez ostudnega psovanja in žaljenja določenih oseb? Ako bi „Soča“ danes zopet odgovorila z enakim denarjem, kaj nastane? Ali klerikalci res ne morejo živeti brez škandalov?

„Primorski list“ toži naročnike. — Gospodje pri „Prismojencu“ so se svoječasno hvalili, koliko da imajo naročnikov. Mi pa smo povedali, kako nesramno so vsiljevali svoje skrpucalo. Ljudje, ki niso bili nikdar farovški podrepniki, so nakrat dobili „Prismojenca“ v hišo. Reklo se jim je, da ga ne bo treba plačati, ker je plačal dober katoliški mož za nje. Mnogi so vračali „Prismojenca“ po večkrat, ali zopet in zopet jim je prišel v hišo.

Letos je prišel v Gorico nov odvetnik, v katerega stavljajo kavci vse nade; to je dr. Pavletič. — „Prismojenec“ mu je takoj preskrbel mnogo „hvaležnega“ zaslužka, — izročil mu je izterjevanje naročnine, in sicer tudi od vseh tistih, katerim so „Prismojenca“ vsilili. — In dr. Pavletič je razposlal celo kopo takih pisemc, pisanih z žensko roko:

„P. n. gospod N. N.

v . . . . .

Po naročilu vpravništva „Primorskega lista“ Vas vljudno opominjam, da plačate najkasneje do dne . . . zaostalo naročnino za imenovani list, in sicer:

Za leto 190. . . . . K . . v
„ „ 190. . . . . „ . . v
kakor tudi stroške tega opomina v znesku 1 K 10 v.

Skupaj . . . K . . v

Ako bi do navedenega dne ne bilo plačila, bi Vas moral tožiti, kar bi Vam provzročilo občutne stroške.

S spoštovanjem

Dr. Pavletič.

Taka ljubezniva pisemca so dobili ljudje, ki so po večkrat list vrnili in celo pisali, da ga ne marajo.

Tako delajo tisti klerikalci, ki so se posmehovali nam, ko smo zagrozili s tožbo, dasi mi listov nikomur ne vsiljujemo in smo često naglašali, da naj ga vsakdo vrne, kdor ne mara plačati, a kdor ga dobiva, da ga mora tudi plačati, kajti: Vsakemu svoje!

Mi smo svoječasno tudi že imeli odvetniške opomine, ali so veljali le 60 v., — kakor se vidi, bo treba v prihodnje tudi nam ta tarif skoro podvojiti, da ne „pokvarimo cene“. Kavci nam bodo morali biti hvaležni za tako kolegijalnost! Ali bodo?!

Ali nismo narodno-napredna stranka? — „Gorica“ je s slastjo pograbila iz „Edinosti“ neki izrek dr. Tume na nabrežinskem shodu o liberalizmu in klerikalizmu, ki sta tuji rastlini, in posebe, da... „liberalizem je tu le radi par oseb, katerim stranka drvi čez drn in strn“.

Kako je pravzaprav govoril in mislil dr. Tuma, bi mogel dati le sam najveljavnišo pojasnilo. Gotovo pa je toliko, da tolmačenje, katero je dala „Gorica“, bi bilo možno le pri človeku, ki se je s pametjo skregal, a tega o dr. T. vendar niti ljubezniva „Gorica“ ne more trditi.

Kar se naše stranke tiče, se vendar imenuje narodno-napredna. Naslov liberalna je bil na shodu 8. marca 1900. odklonjen in dr. T. je tudi glasoval proti. Tudi je bilo utemeljeno, zakaj nismo liberalna stranka, ker smo napredovali z duhom časa ter zavrgli mnoge zmote zarjavelega liberalizma. In ker želimo napredka, ki po načelih liberalizma ni mogoč, zato smo naprednjaki in sicer — narodni!

Ako se danes še kdo imenuje liberalca, ali ako kdo našo stranko zove liberalno, se godi to z enakim vzrokom, kakor so se nove desetice ves čas veljave imenovale marsikje le „šestice“ in so ostali v ustih naroda „grošiˮ še dolgo potem, ko so izginili iz prometa. — Ta primera velja popolnoma. Kakor je novi denar izpodrinil stari, a je mnogokje ostalo staro ime „iz navade“, prav

---

»Ne pozabim Vas,« mu odvrne Zbišek.

»Presveta božja Porodnica naj te potolaži!«

»Bog vam poplačaj za to... in za vse.«

Čez trenutek je sedel Zbišek že na konju, toda Matijcu šine še nekaj v glavo, kajti priskočil je k njemu, položil mu roko na koleno in dejal:

»Čuj, ako doideš Glavača, ne pričenjaj ničesar s Siegfriedom, da ne nakoplješ kake sramote niti ná-se, niti na mojo sivo glavo. Jurand — prav, toda ne ti! Prisezi mi na svoj meč in na svojo čast.«

»Dokler se vi ne vrnete, hočem skrbeti, da mu ničesar ne stori tudi Jurand, samo da se Nemci radi njega na maščujejo nad vami,« odvrne Zbišek.

»Torej ti je toliko mar zá-me.«

Mladenič se otožno nasmehne.

»Saj vi vendar veste to!«

»Nù, na pot! Ostani zdrav!«

Konji odrinejo in kmalu jih zakrije zelena goščava. Matijca se polasti nakrat velika tuga in zapuščenost in duša mu je letela z vso svojo močjo za tem dragim mladeničem, v katerega je stavil vso nadejo svojega rodu. Toda otresel je žalost od sebe, ker je bil trd človek, ki je znal vladati nad samim seboj.

»Hvala Bogu, da ni ostal on v sužnosti, marveč jaz...«

In vrnil se je k Nemcem.

»A vi, gospodje, kedaj odidete od tod?«

»Kadar se nam bo zljubilo,« mu odvrne Wolfgang. »Pojdemo pa v Marburg, kjer boste morali stopiti, gospod, pred velikega mojstra.«

»Ej, ondi mi morda celo glavo odsečejo radi tega, ker sem pomagal Žmudcem,« reče sam sebi Matija.

Vsekako pa ga pomiri misel, da je zasužnjen gospod de Lorche in da bosta brata von Baden branila njegovo glavo, bodisi samo radi tega, da njima ne odleti odkupnina.

»Vendar v tem slučaju bi tudi Zbišku ne bilo treba priti, niti zmanjšati svojega premoženja.«

In ta misel ga je popolnoma pomirila.

III.

Zbišek ni mogel dohiteti Čeha, ker je ta jezdil po dnevu in po noči, počivaje samo toliko, kolikor je bilo treba, da mu niso popadali konji, ki so grizli samo travo ter so bili vsled tega slabi in nesposobni za dolgo potovanje. Glavač ni ščedil niti samega sebe; za Siegfriedovo starost in oslabljenost pa se niti ni zmenil. Stari Križar je močno trpel, in to zlasti radi tega, ker mu je bil žilasti Matija dobro prerahljal kosti. Vendar najhuje so ga mučili komarji, katerih je bilo mnogo v tej močvirnati krajini in katerim se ni mogel braniti, ker je imel zvezane roke in noge. Čeh ga ni nalašč mučil; ni ga pa tudi pomiloval, marveč mu je razvezal roke samo takrat, ko so počivali, pri jedi.

»Jej, stari volk, samo da te pripeljem k spihovskemu gospodarju živega!« S temi besedami ga je navadno priganjal k jedi.

Siegfried je mislil pričetkom potovanja res na to, da bi se umoril z gladom; ko so mu pa obljubili, da mu z noži razkrušijo zobe in mu hočejo posiloma devati hrano v usta, je rajše odnehal od svojega sklepa, da ni prišlo do tega, kar bi se ne strinjalo ž njegovo vitežko častjo in z dostojanstvom, ki ga je užival v redu.

Čeh je vsakako hotel dospeti mnogo poprej pred svojim »gospodom« v Spihov, samo da svojo oboževano gospodičino obvaruje vsake sramote. Ker je bil sam plemič, je vedel povsem dobro, da bi to bilo jako sramotno za Jagjenko, ko bi bila ob enem z Danuško v Spihovem. Morda bo mogoče — si je mislil — škofu v Plocku reči, da jo je moral stari gospod vzeti s seboj, ker je bil primoran za njo skrbeti. Ko pa se razglasi, da se nahaja ona pod škofovim varstvom in da ima tudi drugo dedščino po opatu, v takem slučaju pa še vojvodov sin za njo ne bo preveč imeniten. Ta misel mu je slajšala težavno ježo, dasi ga je jako mučila druga misel, da bo ona srečna novica, ki jo nese v Spihov, največja nesreča za revno Jagjenko.

Pogostoma se mu je prikazala pred oči, rdeča nalik jabelki, tudi Setjehovna. Pri spominu na njo je jel zbadati z ostrogami svojega konja, ker se mu je jako mudilo v Spihov.

Jezdili so po slabih, ali bolje po nikakih potih skozi hosto, naravnost pred se, kamor so jih peljale oči. Čehu je bilo znano samo to, da mora iti neprestano proti juge-zapadu, in potem bo vse dobro.

Po dnevu se je ravnal po solncu, po noči pa po zvezdah. Zdelo se mu je, da ta puščava nima niti meje niti konca. Glavač je mislil pogostoma, da mladi vitez ne prepelje svoje žene žive skozi to grozno in neobljudeno pustinjo, kjer nikjer ni bilo žive duše, kjer se je bilo treba po noči čuvati volkov in medvedov, po dnevu pa se umikati s poti čredam turov in zubrov; kjer so si grozni mrjasci ostrili svoje zobe ob korenine smrek; kjer človek po dnevu ni imel kaj jesti, ako s pušico ali s sulico ni vtegnil ubiti jelena ali srno.

»Kako hoče potovati tukaj z ono izmučeno žensko, katera že itak komaj diše!« si je mislil Glavač.

Pogostoma je moral obiti obsežne goščave ali globoka močvirja ter prebroditi potoke razvodenele od pomladih vod. V tej puščavi je bilo obilo jezer,

tako je **narodno-napredna stranka** vse nekaj drugega nego stari bau-bau „liberalizem“, dasi straši v marsikaterih ustih se vedno to prošlosti in zgodovini pripadajoče ime. — In s tem basta!

Učiteljsko društvo za goriški okraj vabi vse učiteljstvo ter gg. prijatelje in znance blagopokojnikove k odkritju nagrobnega spomenika nepozabnemu tovarišu Anton Bajcu na pokopališču v Renčah dne 18. t. m. V ta namen se bode brala sv. maša-zadušnica ob 10. uri, na kar se odide skupno na pokopališče. Tu se bode pelo nagrobne žalostinke in imel se bode primeren nagovor.

P. n. gg. tovarišicam in tovarišem se istočasno javlja, da se isti dan ustanovi podružnica goriškega okrajnega društva za goriško okolico v dvorani gosp. R. Žnidarčiča.

K polnoštevilni udeležbi vas vabi drag spomin na zasluženega blagopokojnika in odbor.

V Solkanu, dne 12. junija 1903.

NB. Vlak ide iz Gorice ob 9·10 zjutraj do Volčje drage.

Javni kmetijski shod v Sv. Križu bode dne 21. junija t. l. ob 3. uri popoludne na šolskem dvorišču (ob slabem vremenu pa v šoli). Na shodu bode predaval g. Anton Štrekelj, potovalni učitelj kmetijstva: 1. Poprimimo se živinoreje. 2. Poletno trtno oskrbovanje. Po predavanju bode odgovarjal g. poročevalec na različna vprašanja, ki jih bode lahko stavil vsakdo.

Most čez Soče pri Barki. — Pišejo nam: Dne 15. t. m. se je vršila poskušnja vožnje na novem mostu. Pogojeno je bilo z županom iz Ločnika, da prevozi 120 kvintalov teže, z vprego, če treba tudi 20 parov konj. Pričelo se je voziti od desnega brega proti levemu. Ko je prišel voz do ¼ mosta, so pa začeli razkladati materijal z voza ter so ga vrgli toliko dol, da je prišlo na levi breg komaj kakih 54 kvintalov. Upreženih je bilo 7 parov revne živali. Tako ne ve noben voznik, s koliko vprežnimi močmi more prevoziti most.

Štvilje štrajkajo. — V nedeljo so imele zopet zborovanje, na katerem so sklenile štrajkati. V ponedeljek so se zbrale v prostorih tukajšnjega soc. dem. društva, odkoder jih je šlo lepo število na magistrat. Hočejo 8 ur dela, plača pa naj bi ostala za sedaj še pri starem. Dosedaj so delale zjutraj od 8. do 12. ter od 1. dokler se vidi po leti, drugače do 7. ali 8. ure zvečer in za vse to delo dobivajo na teden največ 4—5 kron! Malo je res!

V Krminu so odkrili v nedeljo spomenik cesarju Maksimilijanu I. Spomenik je blagoslovil nadškof. Slavnosti se je udeležilo več veteranskih društev, častnikov itd. ter tržaški namestnik.

Kmetsko opekarsko društvo v Bukovlei priredi dne 21. junija t. l. svoj letni občni zbor. Dnevni red po društvenih pravilih. K obilni vdeležbi vabi uljudno odbor.

Javni ples priredijo fantje v Volčjemgradu dne 28. t. m. Sviral bode oddelek prvaške godbe.

Listnica. — Nekaj dopisov smo morali odložiti za prihodnjič.

Rogaški „Styria-vrelec“

zdravilna voda proti

želodčnim oteklinam in krču, „Bright“-ičnemu vnetju obistji, kataru v požiralniku in jabolčniku, želodčnemu in črevesnemu kataru, kislej scalnej „dlathesi“, skladorni scalni driski, zaprtju, jetrnim boleznim.

Zdravniško priporočeno!

Izvrstni zdravilni vspehi!

Dogodki v Srbiji.

Kralj Aleksander in kraljica Draga sta pokopana, pokopane so tudi druge žrtve zarote, in v Srbiji vlada povsodi mir. Govorilo se je nekaj o uporu vojaštva v Nišu, ali novejše vesti potrjujejo, da ni bilo tam nikakega upora. — Pokopali so kralja, kraljico in vse žrtve revolucije na javnem pokopališču v Belemgradu. Na grob kraljevske dvojice so postavili orožniki dva priprosta lesena križa z napisom: Aleksander Obrenović in Draga Obrenović. — Kraljica Natalija je prosila naše ministerstvo za zunanje posle, naj izpoluje po poslaniku Dumbi pri srbski vladi dovoljenje, da sme prepeljati truplo svojega sina nesrečnega kralja Aleksandra v Biaritz, kjer hoče sezidati poseben mavzolej. — Med kraljevimi papirji so našli tudi načrt proklamacije Nikodema Lunjevice srbskim prestolonaslednikom. — Kraljica Draga je zapustila baje 5 milijonov dinarjev premoženja. Od kralja je dobivala vsaki mesec 60.000 dinarjev. Oficirji pa po več mesecev niso dobili plače. Denar je nalagala v francoskih bankah. Tudi iz vladnega dispozicijskega fonda, nad katerim je imela vrhovno nadzorstvo, je mnogo pobrala. —

O umoru kralja in kraljice se razglaša uradno tako-le: Voditelji so bili polkovnik Mašin, general Atanacković in minister Genčić. Zarotniki so prišli pred konak ob 1½ ponoči. Tu se je unel boj s stražo, 6 mož je bilo ubitih, 20 ranjenih. Nato so hoteli zarotniki v stari konak. Podpolkovnik Naumović je razstrelil vrata z dinamitom in pri tem ponesrečil. Zarotniki so iskali kralja in kraljica po palači celo uro, in končno so ju našli v neki shrambi. Podpolkovnik Mišić je pozval kralja, naj se odpove, ter naj iztira kraljico iz Srbije. Ker se je kralj branil, so zarotniki ustrelili njega in njo ter vrgli trupli v park, kjer ju je našel zjutraj ruski poslanik. Ubitih in ranjenih je bilo 54 oseb.

Posebni lepaki po Belemgradu in okolici naznanjajo, da je v smislu zakona prepovedan vsak shod v Belemgradu in v okrožju 20 km, dokler zboruje skupščina. — Čuje se, da je dobil kralj že v nedeljo pismo, v katerem se mu je povedalo, da se ga hoče odstaviti ter da se izvrši atentat se tisti dan. Kralj pa se je baje le smejal, in Draga se je neki norčevala z oficirji, ker ni bilo napovedanega atentata. — Izmed srbskih vladarjev je bil Juraj Petrović (Karagjergjević) l. 1817. po naročilu kneza Miloša Obrenovića umorjen. Miloš Obrenović je moral l. 1838. s silo zapustiti Srbijo, Mihael Obrenović je tudi moral pobegniti, Aleksander Karagjorgjević je bil l. 1858. odstavljen in pregnan. Mihael Obrenović, ki je bil drugič poklican na vlado, je bil umorjen 10. junija 1868., torej na dan natančno 35 let pred smrtjo sedaj umorjenega Aleksandra Obrenovića. Kakor so vidi, kraljevska pot v Belemgradu ni posuta z rožami. — Vlada iztira vse sorodnice kraljice Drage iz Srbije; odpeljale so se že v petek v Pančevo.

Klub naprednih Slovencev na Dunaju je izdal tak-le komunike: „Klub stoji, uvažujoč dogodke v Belemgradu, z vsemi svojimi simpatijami na strani srbskega naroda ter želi, naj bi sedanja huda kriza prinesla rešitev, s katero bi se zajamčil vspešni razvoj in neprestano napredovanje srbskega naroda.“

Radikalci v Belemgradu so sklenili delati na to, da novi kralj ne sme biti vrhovni poveljnik armade, ampak vojaštvo priseže le na ustavo. Minstra Živković in Stojanović sta izjavila, da odstopita takoj, ako se ne sprejmejo zahteve radikalcev. — Ruski car je baje jokal, ko je izvedel o nesrečni smrti kraljevske dvojice. Vskliknil je: Rusija bi bila morala kralja bolje stražiti! — Obdukcija je pokazala, da je imel kralj Aleksander abnormalne možgane in membrane so bile neednako razvite, kakor pri slaboumnih. — V konaku, kjer se je izvršil umor, je vse krvavo. Povsodi sledovi krvi. Truplo kraljice Drage je bilo baje vse razmesarjeno in trebuh preparan. Kakih 40 ran je dobila. —

Srbija ima novega kralja. V ponedeljek se je zbrala skupščina ter proglasila soglasno kraljem Petra Karagjorgjevića, katerega so obvestili nemudoma o tem. V Genevo gre posebna deputacija ponj, in s to deputacijo dospe v Beligrad. Kralj je takoj odgovoril, rekoč med drugim, da bo čuval vedno svobodo ljudstva ter pravice narodne skupščine. Narod vriska, godbe svirajo, kanoni naznanjajo, da je izvoljen nov kralj, ki nastopi kraljestvo kot Peter I. Novi kralj je bil svoj čas francoski častnik ter se je udeležil vojne proti Nemčiji l. 1870/71, kjer se je odlikoval, l. 1875. se je deležil vstaje v Bosni proti Turkom.

Iz Srbije smo dobili pismo in Beogradske Novine. Iz njih razvidimo, da se ne niti tam ne ve natančnosti iz one strašne noči, marveč ostanejo kolikor toliko tajnosti prizadetih častnikov. Iz pisma pa posnemljemo to-le: 25-letna neprestana nesloga, neprestani politični pretresi, vprašanje o nasledstvu, nacijonalni in državni interesi so vzrok strašni dvorski revoluciji. Zarotniki so častniki kr. srbske vojske. V celi zemlji vlada mir. Nastaja nova doba za srbsko kraljevino. Dal Bog, na srečo naroda srbskega in bratskih narodov na jugu. Zvezda Obrenovićev ni osrečila Srbije, ona je samo ovirala napredek naroda in zemlje.

Razgled po svetu.

Novejše vesti. — Brzojavk, ki gratulujejo na izvolitvi Petra Karagjorgjevića, je došlo na novega kralja 217, na vlado 100, na skupščino 123. Jako srčno je brzojavil kralju tudi ruski car. — Deputacija iz Belegagrada gre po kralja v Genf v petek. Kralj dospe v Beligrad v torek ali sredo prih. tedna. — Čuje se, da je izjavil novi kralj, da sprejme krono, le ako se izžene vse one, ki so se deležili umorov v oni grozni noči. Morilci drugače ne bodo kaznovani. —

Ministerska kriza v Ogerski. — Szell je podal cesarlu demisijo celega ministerstva. V poslanski zbornici je zadela Szellova politika ob mejnik, čez katerega ne more naprej. 15. t. m. je divjala po zbornici pravcata obstrukcija. Szell je padel v boju z opozicijo, katera ga je ob njegovem nastopu pozdravila kot rešitelja.

Napad na našega cesarja. — Ko se je vozil v petek naš cesar iz cesarske palače v *Schönbrunn, je skočil proti kočiji neki mož*, ki je pretil cesarju s palico. Kočijaž ga je udaril z bičem po roki. Na to so ga aretirali. Množica bi bila napadalca najrajše raztrgala. Pozneje pa se je pokazalo, da je napadalec, neki 26-letni Jakob Reich, norec, ki je že bil v norišnici. Odvedli so ga zopet v norišnico. Cesar je bil ves čas miren.

Radi irredentističnih demonstracij v Trstu povodom volitve novega župana sta stala pred sodniki 23 letni Bruno Ferluga in 29 letni Herman Werthol. Prvi je bil obdolžen, da je mahal z italijansko zastavo, drugi da jo je demonstrativno pozdravljal. Ferluga je bil obsojen na 3 mesece zapora, Werthol pa je bil oproščen.

Pred porotniki v Trstu so sedeli v ponedeljek 23 letni Just Tieni, težak, 58 letni Dominik Švab, knjigovez, in 53 letni Ivan Masutti, čevljar, vsi iz Trsta, obtoženi poskušene tatvine v pravoslavni cerkvi v Trstu v noči med 10. in 11. aprilom t. l., kakor smo svoj čas poročali. Tatove so bili zasačili še v cerkvi ter niso mogli odnesti ničesar. Vsi obtoženci so bili že kaznovani radi tatvine. Sedaj so bili obsojeni Masutti na 7, Tieni na 6 in Švab na 5 let težke ječe.

Fcm. baron Filipović. — 9. t. m. je umrl na Dunaju znani odlični avstrijski vojskovodja fcm. Fran baron Filipović, znan kot zapovednik vse armade, ki je okupirala Bosno in Hercegovino. Rojen je bil kot sin graničarskega častnika l. 1820. L. 1848. se je odlikoval pri zavzetju Trevisa, l. 1849. pa v bitki pri Temešvaru. L. 1865. je bil podmaršal in namestnik v Dalmaciji. V pokoj je stopil pred nekaj leti.

---

ob katerih se je videlo cele črede jelenov in sobolov. Časih so zagledali tudi dim, ki jim je naznanjal, da se v tej krajini nahajajo ljudje.

Glavač se je približal nekekrati k takim lesnim naselbinam, iz katerih so dohajali predenj napol divji ljudje, noseči surove kože na golem životu, oboroženi z loki ter zroči jako nevljudno izpod košatih obrvij in dolgih las, ki so se jim vsipavali na oči. Služabniki Čehovi so jih smatrali za volkodlake, in treba se je bilo okoristiti s prvim začudenjem, da so on in njegovi ljudje mogli čim najurneje oditi dalje.

Dvakrat so zažvižgale za Čehom pušice in proganjal ga je klic: »Wokili!« t. j. Nemci. Glavač je rajši hitro bežal, nego pojasnjeval, kdo da je. Čez nekoliko dnij je začel misliti, da je morda že prestopil mejo, toda ni bilo nikogar, da bi ga bil prašal. Še le od drvarjev, ki so govorili poljski jezik, je izvedel, da se nahaja že na mazoveški zemlji.

Ondi mu je bilo že lože, dasi je bila vsa vshodna Mazovija takisto pusta puščava. Tudi ondi ni bilo premnogo ljudij, toda tam, kjer je dospel k naselbini, so bili mnogo prijaznejši, morda za to, ker je govoril njihov jezik. Samo to mu ni bilo po godu, da so bili ti ljudje tako radovedni, da so ga obsipavali z raznimi vprašanji, in ko so zagledali nemškega sužnja, so ga takoj jeli prositi:

»Daj ga nam, gospod, mi ga hočemo dobro spraviti.«

In prosili so ga tako uporno, da se je moral Čeh pogostoma razsrditi in jim reči, da je to knežji suženj. Takrat so se mahoma pomirili. Pozneje, v že obljudenji krajini, med plemiči in bojarji, se mu tudi ni godilo bolje. Oni so vsi grozno sovražili Križarje, ker so se še vsi dobro spominjali, kako so napadli ti lopovi ob času največjega miru pri Zlatoriji njihovega kneza in ga odpeljali v sužnost. Oni v resnici niso hoteli dobro »spraviti« Siegfrieda, ali marsikateri plemič je dejal: »Razvežite ga, da mu damo orožje in ga pozovemo na dvoboj na smrt!« Tem ljudem je Čeh komaj vtegnil pojasniti, da prvič ima pravico do osvete nesrečni gospod v Spihovu, in drugič, da se mu ta pravica ne sme odvzeti.

Zato pa so v obljudeni krajini lože hitreje potovali, ker so bila pota boljša ter so krmili konje povsod z ovsem in jočmenom. Čeh se je tu jako požuril, da je dospel deset dnij pred Telovem v Spihov.

Dospel je zvečer, kakor takrat, ko ga je bil stari Matija poslal iz Sčitnega z vestjo o svojem odhodu na Žmudsko, in kakor takrat, pritekla mu je tudi sedaj nasproti Jagjenka, ki ga je zagledala skozi okno. On se jej je zgrudil k nogam ter dlje časa ni mogel spregovoriti besedice. Toda ona ga je vzdignila ter ga hitro odvedla v gornjo sobo, ker ga pred ljudmi ni hotela ničesar vprašati.

»Kaj je novega?« ga vpraša, tresoča se nestrpljivosti, vsa zasopljena. »Ali so živi in zdravi?«

»Živi so in zdravi.«

»Ali so jo našli?«

»Dà. In rešili so jo.«

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Toda izgovorivši te besede, je vsa obledela, kajti vse njene nadeje so se nakrat razpršile. Vsekako pa je niso zapustile moči, marveč je takoj prišla k sebi ter ga vprašala znovič:

«Ali kedaj dospejo semkaj?«

»Čez nekoliko dnij. Težavno bo to potovanje... z bolnico.«

»Ali je bolna?«

»Dà. Od silnega trpljenja se jej je zmešalo v glavi.«

»Usmiljeni Jezus!«

Nastalo je za trenutek molčanje, samo obledele ustnice Jagjenkine so se rahlo gibale kakor v molitvi.

»Ali se ni spametovala pri Zbišku?« ga vpraša zopet.

»Morda se je, toda jaz tega ne vem, ker sem poprej odšel, da vam naznanim njihov prihod.«

»Bog ti povrni! Povej mi vse, kako je bilo.«

Čeh jej jame sedaj s kratkimi besedami pripovedovati, kako so rešili Danuško ter zasužnjili orjaškega Arnolda ob enem s Siegfriedom. Pove jej takisto, da je pripeljal starega Siegfrieda s seboj, kajti mladi vitez ga hoče darovati Jurandu.

»Jaz moram takoj k Jurandu!« reče Jagjenka, ko je končal Čeh.

In odšla je, toda Čeh ni ostal dolgo sam, kajti iz stranske sobe prihiti k njemu Setjehovna, on pa, bodisi da vsled nadega napora ni bil povsem pri zavesti, bodisi da je že premočno koprnel po njej, jo je objel okrog pasu, brž ko jo je zagledal, jo dvignil kvišku, pritisnil si jo na prsi, poljuboval njene oči, njeno lice in usta, prav kakor bi jej bil že davno poprej povedal to, kar se mora v takem slučaju povedati.

Mogoče, da jej je bil res povedal vse že v duhu poprej na svojem dolgem potovanju, ker jo je ljubil in poljuboval brez konca in kraja ter pritiskal jo k sebi s tako močjo, da jej je skoro pošla sapa — a ona se ni branila. Iz početka radi začudenja ni mislila na brambo, pozneje pa radi prevelike slabosti ni mogla ter bi bila gotovo padla na tla, ako bi je roke bile držale tako krepke roke. Vendar na srečo ni trajalo to predolgo, ker so se zunaj na hodniku začuli koraki in v sobo je pritekel duhovnik Kaleb.

(Dalje pride.)

Wilhelmov obliž.

Ta obliž, ki se izdeluje izključno le v lekarni

Frana Wilhelma

c. kr. dvornega zalagatelja

v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko

se rabi z dobrim vspeh m v vsakem slučaju, ko se sploh rabi kak obliž. Pos bno koristen pa je pri starih nevnetljiv h bolečinah, kakor pri **kurjih očesih, roženici** itd. Dotično bolno mesto se očis i, potem se obliž namaže na kos tofeta ali usnja in se nanje položi. Cena zavitku 80 vin. 12 zavitkov **7 kron**, 5 ducetov **30 kron**. V znak pri tnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dob', vrši se poš ljatev direktno.

(1)

Zahvala.

Povodom pogreba drage rajnke

g. Elize Gaspardo

izreka podpisana rodbina najtoplejšo zahvalo preč. g. župniku ter prebivalcem iz Batuj in Šela za mnogobrojno udeležbo in vsem onim, ki so na kakoršenkoli način izkazali ranjki zadnjo čast.

Bog povrni!

Batuje, 13. junija 1903.

Žalujoča rodbina Gaspardo.

„Goriška ljudska posojilnica"

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in **nadzorstvo** je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po $4^1/_2$%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po $5^1/_2$%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s $^1/_2$% uradnino. Glavni deleži koncem leta $5^1/_2$%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1,318.965. — Posojila 1,379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz **vipavskih, furlanskih,**

briških, dalmatinskih in **istarskih vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Novost!

Fotografije,

izdelane navadno in v najmodernejšem štilu, takozvane „Imperial" platino bromit, priporoča

A. Jerkič,

odlikovan fotograf v Gorici,

Gosposka ulica 7.

Vsakdo naj si ogleda izložbo, naj primerja izdelke z izložbami konkurenčnih tvrdk in naj sodi.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Blago za opravo nevest.

Ročno tkalstvo; odpošiljatelj

František Hlaváček

v Krčíne

(u Nového Města na Metuji — Česko)

priporoča po najnižjih cenah:

Barchente, natisnjene in tkane, lepih obrazcev in trajne barve.
Batiste, modnih obrazcev.
Damaskov gradl, bombažast in lanen, modnih obrazcev.
Garniture vseh vrst in izdelkov.
Kanafase lanene in bombažaste modnih obrazcev.
Žepne rutice lanene in bombažaste.
Krizete za ženske obleke in spodnice.
Oksforde za srajce.
Platna bombažasta, lanena, bela in navadna.
Obrisalke s franžami in brez njih.
Sefire trajnih barv in modnih obrazcev.
Sukna za gospe in gospode.
Strukse modnih obrazcev.
Grenadine bele in barvane.
Prte in prte lanene in bombažaste.
Blago za predpasnike, itd. itd.

Vzorce blaga brezplačno in poštnine prosto, toda prosim, da se pově blago od katerega se zahtevajo.

Pošilja se proti povzetju, samo v ceni čez 10 K poštnine prosto.

Solidna postrežba.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

—

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA"

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi: 25,000.000 K Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši

Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

—

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime **„Schicht"** in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Cerkev ni presvetla, ali to polusvetlo učinkuje vrlo blagodejno na oko. Ko se je Saladin bližal Jeruzalemu, so si nune v bližnjem ženskem monastiru odrezale nose. Kalif jih je izgnal in cerkev se je spremenila v vseučilišče. Učenjaki so razlagali dijakom koran in druge svete knjige tam, kjer so prej kristijani molili k svojemu Bogu. Nad glavnim vhodom se še čita dandanes arabski napis: »V imenu milostljivega in usmiljenega Boga, kateri deli dobrote med ljudi«. Cerkev se je vedno bolj spremenila v razvalino in v preteklem stoletju se je uporabljala kot hlev za turško kavalerijo.

Nekoliko lučajev od cerkve svete Ane je kopelj Betezda, katera je imela pet lop. Slepi, hromi in polomljeni so se tam shajali in čakali, da se začne voda gibati. Kdor je prvi vstopil, je ozdravel, tako so govorili Židi. Jezus je velel, rekoč bolniku, kateri je bil že osem in trideset let hrom: »Vstani, vzemi svoj oder in hodi«. Šele nedavno je neki francoski arhitekt odkril Betezdo, in potnik vidi razna starinska zidovja in po stopnicah pride navzdol do kopeli. V njem so se kopale ovce, predno so jih žrtvovali. Nekateri trdijo, da pride voda iz velikih cistern pod haramom, drugi so pa mnenja, da je Betezda skrit studenec. Citat iz evangelija sv. Janeza o Betezdi je nabit na neki steni v raznih jezikih, tudi v jugoslovanskem jeziku. — Mračilo se je že. — Kavas Nikolaj nas je hotel še voditi na Ecce-homo svod in trkal na vrata monastira francoskih sinskih sester. Otvorili so nam salon. Prišla je nuna in se opravičevala francosko, da je danes prepozno se vzpneti na svod, odkoder je Pilat kazal Krista fanatizovani množici. Krista gotovo ni sprejel Rimljan v salonu, ko so ga privedli k njemu.

Drugič v Betlehemu.

Peljal sem se z očetom v Betlehem, kjer sem hodil menda dve uri po cerkvi. Zanimala me je posebno bazilika, katera sedaj skoro nima pomena, odkar jo loči oni zid od grškega cerkvenega oddelka. Nekdaj so gonili pastirji svoje črede v baziliko, da so tam prenočile. Na tak način se je onečeščevala bazilika, katera napravlja tak veličasten utis s svojimi peterimi ladjami in štirimi vrstami korintskih stebrov. Nad stebri je stena pobeljena, le tu in tam so se ohranili starinski mozaiki. Sklepi koncilov v Nikeji, Carigradu, Halcedonu in Efezu so bili nekdaj zapisani na teh stenah. Stebri so iz giallo antico in so krasili najbrž prej kako starogrško svetišče, na njih se še vidijo otemneli freski. Kakor v cerkvi sv. Marka v Benetkah je tudi tu tlak nekako valovit. Stara težka vrata z izdolbenimi križi vodijo s trga v stebrišče.

Vrnimo se v katoliški del cerkve, kjer ravno pridiguje frančiškan arabsko. Polovica cerkve je bela, kakor da bi bil sneg zapadel, tam čepijo Betlehemke. Neporočene nosijo pod prtom neko pokrivalo, poročene so pa brez njega in se le zavijajo v svoj bel prt.

Ko smo stopili iz cerkve, molila je na trgu neka španska karavana s kardinalom na čelu, sami tipični španski obrazi. S trga pred cerkvijo je razgled po onem delu Betlehema, ki leži na griču onstran zareze. Zopet so se nam usiljevali nadležni agenti, ali njih vik in krik ni nič pomagal, odpeljali smo se, ne da bi kaj kupili.

Kočijažu smo naročili, naj nas pelje v bližnji Tantur, s čigar stolpa je plapolala zastava Johanitarjev, rdeč križ na belem polju. Posestvo, v katerem se nahaja bolnišnica, je last reda Johanitarjev, ali usmiljeni bratje graške provincije so se tu naselili. Našli smo v vrtu rektorja našega hospica in konzula s svojo ženo. Kletar brat A. nam je prinašal na mizo izborna, močna palestinska vina, ki so nam vrlo ugajala; doma je blizu Radgone in pripovedal nam je, kako je župnikoval na Štajerskem. Drug brat je Moravan, kateri še celo slovenski govori in dobro pozna štajerska vina. Brat A. nam je kazal na dvorišču mogočen, komaj tri leta star trs in pravil nam, kako se v teh krajih prideluje vino. Mošt ima osemnajst stopinj alkohola, gnojiti ni treba, kopa se ednokrat, trgatev je začetkom julija, evropske trte kakor rizling in žlahtnina prav dobro uspevajo v Palestini. Bili smo prav dobre volje in se šele v mraku odpravili v Jeruzalem.

Gostišče.

Tiho je bilo v gostišču, ko sem se vrnil iz Galileje. Sami smo sedeli z rektorjem pri dolgi mizi v senčnem, velikem refektoriju. Vsi romarji so zapustili sveto mesto, v hospicu ni bilo razven nas nobenega gosta. Teden prej je bilo v refektoriju dosti bolj živo. Na čelu mize je sedel simpatični rektor, čigar uljudnost in skrb za vsakega gosta zasluži res priznanje, kajti prizadeval si je vedno s taktom in vrlo prijazno ugoditi vsaki želji in pomagati, kjerkoli mogoče z dobrim svetom. Ob njegovi desni je bila soproga ministra T., službujočega v Kajiri, ob njegovi levi pa minister sam. Nadalje so pri mizi poljski knez iz Rusije z dvema kontesama, redaktor iz Nemčije, nemški misijonar iz južne Afrike v belem plašču, doktor M., ravnatelj kajirske biblioteke, kateri je bil nemškemu cesarju cicerone v Jeruzalemu, in nemška Amerikanka. Na spodnjem delu mize moram najprej omeniti prijaznega podrektorja Slovenca dr. E., ki se toli trudi za vsakega rojaka, kateri pride iz daljne domovine. Res prijetno mi je bilo, da sem se mogel tudi pod to streho pogovarjati z njim v slovenskem jeziku. Poleg mene je Lojdov agent, Grk z dvema hčerkama, s katerima sem celo skušal govoriti starogrško. Mlajša Grkinja je bila ponosna, ko sem jo vprašal, ali je ona res una vera »Grecha di Grecia«. Svojo staro grščino sem imel pa tudi priliko

Pfaff-ovi šivalni stroji

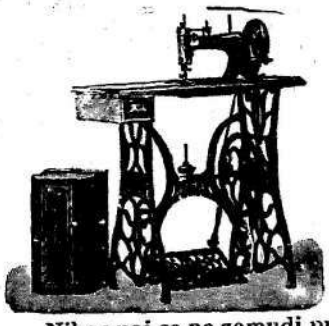

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim.**

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravni za umetno vezenje (recamirenje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokolesa Nunska ulica 14

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone)

= in blatne kopelji =

priporočane po najboljših zdravnikih proti bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor **500 podobami** od ur, zlatih, srebrnih in **muzikaličnih predmetov**, katerega pošilja **zastonj** in **poštnine prosto**

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša

Most št. 249. — (Češko).

Posestvo

v bližini Šempeterske postaje pri Gorici v obsegu 10 njiv dobro obdelane zemlje (veliki nasadi s sadnim drevjem) z velikim stanovanjem in gospodarskim poslopjem

se prodá takoj.

Pismene ponudbe je pošiljati na naslov: M. A. 33 na upravništvo »Soče«.

!!! Pozor !!!

Vsem, kateri bolehajo na želodcu ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● in težkej prebavi,

daje **gotovo pomoč** in povrača zrušeno zdravje

jedino pristni

Germanov zdravilni telesni izvleček,

kateri je nenadkrljivo sredstvo in deluje z največjim uspehom pri vsih želodčnih boleznih, kakor: **slaba prebava, pomanjkanje tèka, želoděna otekline, napihovanje, podrigovanje, zgaga, zlatenica, ometica, glavobol, krč** itd. **Germanov telesni izvleček** pomaga **proti jeternim in sleznim boleznim, proti hemerojdam, čisti pokvarjeno kri** in **izločuje vse nečiste sokove iz krvi.**

Germanov telesni izvleček odganje **zastale vetrove** in **neznosne gliste, a onim,** kateri povrača **izgubljeni tek** in **voljo do jedi,** donaša mnogo za **okrepljenje telesa!**

Germanov telesni izvleček pomagal je že več ljudem, kateri so jako veliko potrošili za **razna zdravila brez uspeha,** kateri se pomoči niti več nadjali niso.

Germanov telesni izvleček pripravlja se iz blagodejujočih, povsem neškodljivih rastlinskih sokov, je jako prijetnega okusa, tako da ga lahko uživajo tudi občutljive osebe, žene in otroci, kateri drugih zdravil jemati ne morejo.

Cena steklenici 1 K 40 vin, s **pošto** se ne pošilja menj nego **2 steklenici,** za vozni list in odpravo **40 vin.** več, in to samo **po povzetju** ali v naprej doposlanem znesku.

Glavna zaloga kamor naj se vse naročbe naslovljajo

Lekarna „pri črnem orlu“ K. German v Belovaru, Hrvaško.

Znamenje pristnosti ima vsak zavitek tiskano ime tvrdke **Ljeka na „k crnom orlu“ K. Germana u Belovaru.** Zato išči izključno **pravi Germanov telesni izvleček,** in ako se ti ponuja drugi, navad o boljši ali ravno tako dobri, a **ne vzemi** ga, ako ga tam ne dobiš — **naroči po pošti.**

Hitite v

BAZAR, Riva Castello štev. 4

prodaja se samo še nekaj dni.

Cele volnene obleke dobivajo se že od gld. 1·80 naprej.

Večja tovarna za papirne vreče išče za Gorico in okolico dobro vpeljanega zastopnika. — Ponudbe pod „Zastopnik“ na upr. tega lista.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Deleži: a) podpisani	K	943.200·—
b) vplačani	»	305.874·50
Dana posojila	»	1,248.171·07
Dopolnilni zaklad	»	244.139·23
Vloge	»	912 745·25

uporabljati neki večer v turški gostilni sredi mesta. Prepozno je bilo, da bi večerjal v hospicu, in iskal sem kako gostilno, katerih je pa v Jeruzalemu silno malo. Natakar je govoril samo turško in grško, naročil sem vse grško in razumel me je. Nikdo se pač ne uči grščine, da bi je govoril, ampak da more študirati antično kulturo, vendar nas veseli, ako moremo spregovoriti v potrebi nekoliko besed.

Čutili smo se v gostišču kakor doma. Postrežba je bila skrbna, kuhinja dobra. Največ priznanja pa zaslužijo sestre, katere strežejo zdravim in bolnim kakor prave Samaritanke z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. Katoliški redi so smatrali od nekdaj za svojo dolžnost skrbeti za bolnike in potnike, in na tem polju so si neki redi zaslužili nevenljive zasluge.

Sveti okraj.

Častitljivi so okraji, kjer si je človek v svesti, da so tla posvečena po večletni zgodovini. Narodni genij biva nevidno tam, duša narodov se na takih mestih najbolje odkriva. Mnogo sveta bi moral potnik prehoditi, ako bi hotel najti zemljo, ki je napojena s krvjo neštetih generacij, kakor je haram, tako namreč imenujejo muhamedanci nekdanji sveti okraj, kjer je stal Salomonov tempelj. Kri je neki poseben sok. To je staro dejstvo in tako nekako filozofuje Faust. Da se je prelivala tam na haramu silna množica tega dragocenega soka, to še ni bilo tako velikega pomena. Škrinja zaveze je stala v templju, ves židovski kult je imel tu svoje vidno središče. Mogočni narodi s severa odgnali so Žide v prognanstvo, pust in zapuščen je bil sveti okraj, neizrečena žalost se je polastila Židov, ko so se spominjali svojega svetišča. Vračali so se novič v Judejo. Herod jim je sezidal nov tempelj. Tam so se prepirale razne židovske sekte o bogoslovnih vprašanjih. Take disputacije so bile jako priljubljene, one so odgovarjale nagnenju celega naroda, pečati se z bogoslovjem. Kako so se začudili pismarji, ko se je nekega dne osmelil mladenič, po imenu Jezus, zahtevati odgovor na vprašanja, na katera se njim ni ljubilo odgovarjati. Vse je občudovalo Jezusa in vprašali so se, odkod ima toliko modrosti. Preteklo je več let; iz Galileje prispel je zopet na praznike mož z rajsko lepim in resnim božanskim obrazom; z bičem je nagnal nekega dne prodajalce golobov in menjalce denarja in prevrnil njih mize, ki so stale pred vrati templja. Rabi iz Galileje je delal tudi preglavico farizejem. Iz Jeruzalema se je širilo krščanstvo na sever in jug, vzhod in zapad. Prerokovanje se je izpolnilo. Niti kamen ni ostal na kamenu, ves tempelj je skoro izginil iz tal. Rimljani so onečastili sv. okraj, sveta skala je bila pokrita s pepelom in blatom. Prihrumeli so muhamedanci, v Jeruzalemu so si zgradili svetišče na mestu, kjer je stal židovski tempelj. Sveto mesto je bil Jeruzalem Arabcem. Druga svetovna religija si je poiskala tu središče svojemu kultu. Ko so si križarji osvojili mesto, divjali in morili so po svetem okraju, zopet je tekla kri. Nekoliko vekov pozneje se je že lesketala mošeja el sahra v onem blesku in sijaju, katerega danes občudujemo. Mnogo potnikov je mučila radovednost, kako pač izgleda notranjščina te znamenite mošeje, kajti zabranjeno je bilo še nedavno kristijanu prestopiti mejo muhamedanskega svetega okraja, le od daleč so gledali na kupolo, ki se dviga nad sveto skalo, in premišljevali, kaki bajnolepi zakladi se tam shranjujejo. Muhamedanska nestrpnost se je ublažila, sedaj ni več v nevarnosti kristijan, da ga spravijo ob glavo, ako se bliža haramu. V potnih knjigah se sicer še čita, da mora konzulat izposlovati pri paši dovoljenje, obiskati mošejo, a niti tega dandanes ni potreba. Kavas si vzame vojaka, kateri nas spremlja, in mi hodimo lahko brez vsake zapreke okrog po oni širni planjavi.

Neko jutro smo se podali v haram. Spremljal nas je rektor gostišča, ki se nam je ponudil razkazati vse imenitnosti, dasi je bolehal. Pravih oblakov ni na nebu, pač pa se skriva solnce včasi za neko belo kopreno, radi česar se rektor boji, da ne bode dovolj ugodne luči v sahra mošeji. Haram zavzema, kakor znano, četrtino vsega mesta. Pred nami se je raztezala razsežna, skoro četverokotna planjava, tlakana z belim kamenjem. Ves prostor obrobljajo bivališča šejhov, kateri pripadajo najstarejšim in najplemenitejšim muhamedanskim rodbinam. Mufti, najvišji duhovnik, stolujoč v Jeruzalemu, se po svojem ugledu kosa z muftijem, stolujočim v Meki in Carigradu. Pridruži se nam duhovnik v zeleni obleki in s trdim pokrivalom na glavi. Cisterne vidimo okrog in okrog. Pod temi ploščami je bojda vse votlo, tja se voda odteka, v teh tajnih shrambah je bilo vedno dovolj vode, katere ni zmanjkalo niti pri najdaljšem obsedanju. Malih džamij je tudi vse polno na haramu. Vsakega ptujca gotovo zanimajo takozvane tehtnice duš, šilasti loki v ljubkem in mičnem arabskem slogu. Na dan poslednje sodbe se bodo na njih tehtale vrline in grehi vsakega človeka, kako to ve Alah. Stavbena zgodovina sahre mošeje, katera se ponosno dviga z blestečim se polumescem na vrhu nad ploščad, skrbno tlakano z velikimi ploščami, je izvanredno zamotana in nočemo se ž njo natančneje ukvarjati. Od Salomonovega templja gotovo ni ostal kamen na kamenu. Mošeja je osemkotna. Vsa stena je zgoraj okrašena s krasnimi zelenimi fajansami. Skozi okna s hrbtičastimi loki prodira le malo svetlobe. Nataknimo si na noge papuče, katere je prinesel »imam«. Dve uri pozneje sem se zopet vrnil v mošejo, papuč ni bilo nikjer in hodil sem po mošeji v samih nogavicah, sezuvši si čevlje. Ali se je pa pogovarjal z raznimi arabskimi duhovniki.

Prvi vtis je veličasten. Neka za oko prijetna polutema nas obdaja in nekoliko časa traja, dokler se oko ne privadi, na to čudno polusvetlobo. Mošeja ima tri ladje. Stene pri vhodu so preoblečene s ploščami od belega mramora. Lepi ornamenti v pristnem arabskem vkusu jih obrobljajo.

(Dalje prido).